

Vychovatelské Listy.

Hlas učitelů katolicky smýšlejících.

Ve všech věcech sebe samého vydávej za příklad dobrých skutků,
v učení, v celosti, ve vážnosti. Tit. 2, 7.

Časová úvaha.

Ónes, kdy učitelstvo odpočavši si, vrátilo se do síní školních, předstoupilo před smavou mládež, aby konalo přenesnadnou povinnost, možno jest již klidně přehlédnouti události posledních měsíců a nepředpojatý úsudek o nich si utvořiti. Nejvíce vzrušily českou veřejnost na Moravě prázdninové sjezdy. Časopisy daly se v pustý boj, při němž nešetřeno kalu nejhoršího. Novinář, který nemá vědomí, není již v naší době žádnou zvláštností, ale obdivu nevšedního hodna jest trpělivost našeho lidu, těch čtenářů, kteří tolik střešou. Maně vzpomínám si na zloubného ptáka velikána velikánově, jež nijak nebylo lze usmrtiti. Až se nažralo vinnou, med posel.

Abychom posoudili význam sjezdů učitelů, at neřekně učitelského, máme velmi spolehlivé kritérium: vykoupení sjezdů něco dobrého a dalšího popud k užitečné práci po zehnaní duši. Po ovoci poznáte je. Učitelstvu moravskému právě jásati nelze. Sjezd Lisnovský, na němž měl býti sklenut most mezi starými pracovníky a mladou jarou stranou, je nejteší toho důkazem. Místo splnění, rozvěřela lidská vášně propast ještě šířší. Ostatní sjezdy vydaly resoluce, ale resoluce je ná nestěsí dostavník, do kterého se všechno vloží, ale který nikam nejede. Tak nejsme mnohem dále, nežli jsme před sjezdy byli.

Práti by si bylo z důvodů osvětových, aby neupřímnost, jež se zahostila v převážné většině časopisů, i učitelských, vymizela. Dojímá každé pokrytectví velmi trápne. A což jiného jest boj proti tzv. klerikalismu (teto bídně, zvrhle obhludě, teto slizké přísere, teto studnici nejnečistšího kalu a největších ničenihošti) jak Školský

*) Ukázka, jak píš i učitelské časopisy: Pro svůj sjezd klerikálové moravští všude pilně agitují. Spolkům hasičským a veteránským, jež se sjezdů účastní, slibuje se pivo zdarma. Na uhrazení výrobní sjezdůh spojilých Romány byly ve mnohých kostelích arcidiece olomoucké sbírky. Účel posvěcuje prostředky, a proto klerikálové zneužívají i kostelů ku propracování snahu reakčních. Školský Obzor ze dne 20. srpna 1901. Je sít o p naxidurkubžň o,shby domu n ěkterý učitel věřil? --

Obzor v »Moravské Hlídce« ze dne 17. září 1901 píše) a na druhé straně koketování s náboženstvím! »Nejsme proti náboženství, jsme jen proti klerikalismu«, tak zaznívá z časopisů, které by rády sluly moderní. Ale toť svrchovaná neupřímnost. Doklad: »Česká Škola« v 1. čísle na str. 10. píše: »Lži jest, že by učitelstvo vnašelo mezi lid ducha protináboženského roz. protikatolického.« A hned o 9 řádků níže: »Každý intelligent jest v rozporu s katolicismem potud, pokud jej v jeho rozsahu jako starý názor světový nemůže přijmouti. A tak pokud pokrokové učitelstvo snaží se lidu podati vědecké světlo a zapuditi tmou, stojí i částečně proti intencím katolicko-klerikálním.« A dále: »Jakmile katolicismus důsledně půjde po cestách vědy a pokroku, musí si zlámati vaz.« — O takovém psaní ať si soudný čtenář utvoří úsudek sám.

Poctivým by bylo prohlásiti, jak učinil »Čas« (ročník XIV., čís. 24.): »Katolictví je v nezbytném rozporu s životním názorem moderního člověka.« Toto tvrzení sice pravdivo není, ale jakožto projev člověka, jenž jest o tom přesvědčen (je-li opravdu přesvědčen!), to je upřímné a poctivé.

Budiž mně dovoleno, abych objasnil nyní stanovisko, na němž trvají »Vychovatelské Listy« — aby bylo jasno. Zneužívání náboženství k nekalým účelům není klerikalismus, nýbrž bídáctví, jež každý čestný člověk povinen jest potírati. — Náboženství však, jež tvoří pevný základ našeho světového názoru, nevzdáme se lehkovážně nikdy, dokud nám lepší názor světový podán nebude. Chceme čerpati ze zdroje vědy co nejvíce a žádáme, aby školy naše lépe osvědčovaly rozum, než se to dosud děje, neboť přejeme si, aby bylo více lidí, kteří kriticky pravdu od bludu rozeznávají. Zásadou naší jest: Čím více člověk ví, tím výše stojí a tím lépe Boha vidí. Že náboženství je v rozporu s vědou, je nesmysl. Náboženství začíná tam, kde věda přestává.

Ostatně po těch, kteří hlásají: věda spasí vás, přijdou jiní a postaví jiné základy. Neurčuje cenu člověka a není základem jeho vnitřního štěstí to, co ví, nýbrž co koná — jeho mravnost. A jediným spolehlivým podkladem mravnosti je opět náboženství. (Dokázali mnozí, také filosof Spencer v »Daných pravdách mravoučných«.)

Kterak se zvrhne morálka, jež budována jest bez Boha, toho nejlepším dokladem jest Nitschova morálka pánů a otroků. — Takový jest náš světový názor. Neotročíme nikomu*), pracujeme svobodně, a právě proto, že pracujeme a chceme osvobození svého lidu od každého jha, máme právo říci: Takové obojaké, neupřímné psaní, jež nemá pevného podkladu, ubíjí náš stav, ničí naše ideály a připravuje nám smutnou budoucnost.

*) »Na Moravě četní učitelé dobrovolně vkládají šiji svou do klerikálního chomoutu« — píše ušlechtilé »Školský Obzor« ze dne 1. října 1901.

Pokusím se ještě objasniti náš poměr k ostatnímu učitelstvu. Byli jsme vylučováni z jednot učitelských, dokud ještě ani katolického spolku českých učitelů nebylo, pro pouhé toho spolku podezření, že se snad členy staneme. (Tak jednala na př. učitelská jednota Místecká.) Hájití se nebylo nám dovoleno.*) Stalo se nám, co zřídka nejhoršímu pobudovi se stane, co se nestalo kreaturám učitelským, jež představeným donášely lži, co se nestalo ani těm, kteří po hospodách učitelskou čest hanobili. Označení jsme byli jako nejhorší vyvrheli jen proto, že jsme se stali členy katolického spolku.

Špatní bychom byli katolíci, kdybychom práhli po pomstě. — Jsouce si dobře vědomi svých povinností, toužíme stále, aby duch vzájemné vážnosti pronikl celý náš stav, duch lásky a snahy po dobrém. V každém svědomitění učitelů ctíme svého bratra. Ale třeba, aby také t. zv. organisované učitelstvo uvědomilo si své povinnosti k nám. Netupíme nikoho, ale žádáme důrazně, abychom ani my hanobeni nebyli. Jsme snad, poněvadž z přesvědčení účastníme se s mládeží výkonů církve katolické, horší těch, kteří se také účastní, ač to jejich přesvědčení odporuje? Ctíme mínění každého protivce, ale žádáme, aby organisované učitelstvo respektovalo i mínění naše. Nikde nechceme vládnouti, jen sloužiti dobru. Může-li se učitelstvo pokrokové chlubití činností úspěšnou, můžeme totéž činiti i my. A budoucnost najde nás vždy při práci ve prospěch lidu.

Biskup lavantský Antonín Martin Slomšek, veliký vychovatel slovinský.

(H. R-j.)

(Pokračování.)

¶ Za vítězství to děkovati mohl jednak své příkladné horlivosti, jednak vedení řádných učitelův, mezi nimiž hlavuě Antonín Župančič důstojným byl nástupcem Pražnikarovým v srdci studentově. Jsa duší i tělem Slovinec, vedle otcovských naučení i lásku k rodnému jazyku vštěpoval horlivému Slomšekovi, často říká, že jest haubou pro vzdělaného člověka, neví-li více o své rodné řeči, nežli kolik ví o ní pastýř prostý na horách.

Jako Pražnikar má zásluhu o studie Slomšekovy, jest Župančič příčinou, že přilnul Slomšek úplně k národu slovenskému, že se na německém gymnasiu nepouěmčil. Kolik bylo synů, jež před tím i potom až do nedávné doby národ slovenský v Celji ztratil! Nebýti Pražnikara, neměli by Slovinci biskupa Slomšeka, ale nebýti Župančiče, sotva by as měli Slomšeka, největšího vlastence.

Pražnikar uvedl Slomšeka na dráhu skutečným životem, Župančič byl mu na ní vůdcem, onen vsadil v útlé srdce vedle víry seménko vlasteneckého zápalu, tento zaléval je, slunečně teplými paprsky svého přátelství zahřival je a přivedl ku rozkvětu. Pražnikar vypěstil ve Slomšekovi čit náboženský, Župančič vlastenecký, Pražnikar vychoval ve Slomšeku kněze, Župančič vlastence.

*) Jak asi by vypadaly ty učitelské komory, kde by učitelé své kolegy soudili!

Dvojí tento vliv nejen že nezpůsobil v srdci Slomšekově rozporu, nýbrž v lepším souladu ovládl je a pronikl. Víra katolická a národnost slovenská jako dvě sestry rodné svorně dělily se o Slomšekovo srdce, jsouce nezvratným dokladem dávno známé pravdy, že víra katolická nevyklučuje vlastenectví, nýbrž je chrání, v mezích spravedlnosti pěstuje a podporuje.

Župančič jako bystrý pozorovatel studentů, i Slomšeka podrobil svému nenápadnému zpytu. Věděl, jakým způsobem do Cejle přišel a proto více než jiných si ho všímal.

Pozoruje Slomšekovu lásku k jazyku slovenskému, s jakou již ze Slomu přišel, pobízel ho, aby některé úlohy také slovensky napsal, půjčoval mu knihy a byl mu ve všem rádcem směrnatným. Na jeho návod Slomšek i frančtině a vlaštině se učil, takže obojího jazyka ve slově i písmu znalý byl.

Život ve městě bývá mnohemu studentovi počátkem duševního a někdy i tělesného konce. Přicházejí z domova čist jako beránek, nezkušen, upadá mnohdy v osidla hříchu. Tu ho láká veselá společnost starších studentů, baví ho jejich vtipy i historky, jak sklamáli a podvedli toho kterého profesora, jaké přednosti má a jaké slabé stránky. Jinde zas veřejně přilepené noviny neb nabízené knihy špatné připraví ho o klid duševní a lásku ke studiu, aneb přílišné a okázalé procházky zaberou mu drahý čas určený ku práci.

Všechna tato lákadla Slomšekovi byla neznáma. On — jak praví slovenský jeho životopisec — znal jen dvě cest ve městě, jednu do školy, druhou do kostela.

Konaje svědomitě všechny svoje povinnosti nejen školní ale i domácí, vyhranil a ustálil Slomšek poznenáhla svoji povahu. Našed zálibu ve práci a v sebevzdělávání, do smrti se jí nevzdal. Z každé hodiny kořistil, jak nejlépe mohl, tu rozum svůj naukami obohacuje, tam zase méně nadaným neb chudým spolustudentům duševní i hmotné dobrodiní proukazuje, takže sotva asi který večer byl by mohl říci: Amici, diem perdidit!

Jako vlna za vlnou na potoce ustavičně plyne, tak plynul Slomšekův studií čas. Každý den něčím novým přispěl ku obohacení jeho rozumu neb srdce. Jsa studentem, byl ve svých názorech na život téměř dospělým mužem. — O nějaké nerozhodnosti neb neustálenosti nebylo u něho ni sledu. Ve všem myšlení i cítění, ve všem čím byl, celým: katolíkem i Slovincem, řídě se slovy Písma sv. (Příslaví 2., 1. a 6.)

»Synu můj, přijmeš-li řeči mé a přikázání schováš-li u sebe, tehdy porozumíš bázni Hospodinově a umění Boží najdeš: nebo Hospodin dává moudrost a z úst jeho (pochází) opatrnost a umění.«

Na ustálení povahy Slomšekovy působila jednak neochabující chuť a náklonnost ku práci, jednak také těžké zkoušky, jimž Boží vůle ho podrobila. Známo, s jakými obtížemi mu bylo zápasiti nežli na školy se dostal. A sotva vžil se celou duší v přípravu ku povolání budoucímu, byl bolestně vytržen ohromující zprávou o smrti milované roditelky své. Zemřela r. 1816, zaplativši život narozeného dítěte životem svým.

Smrt matky znamenala pro Slomšeka mnoho. Ona byla to, kteráž prosbami a slzami muže svého uprosila, že ke studiím Slomšekovým svolil. Ona povzbuzovala svého miláčka ku vytrvalosti na dráze započaté, ona těšila muže svého, když někdy mrzutě si stěžoval, že všichni namáhají se v potu tváří při pracích polních, zatím co nejsilnější z nich hoví si ve městě při knihách.

Na pohřbu své matky Slomšek ani nebyl. Neměl ani potuchy, co doma se děje, ani ve snu by ho bylo nenapadlo, že drahá matka zápasí

v těžký okamžik se smrtí. Až teprve za týden po smrti její navštívil studenta Pražnikar a sám sotva slzám se bráně oznamoval mu, že už nemá na světě, co nejdražšího měl, milé matky. Při zvěsti té zůstal Slomšek téměř bez sebe. Za živý svět nechtěl uvěřiti, že by pravda bylo, co mu Pražnikar oznamoval. Leč vážná tvář kaplanova a poslední pozdrav matčin, kterýž mu Pražnikar přinášel byly svědky bolestné skutečnosti.

Hojný proud slzí vytryskl Slomšekovi z očí a bolu jeho nebylo lze utišiti. Tak ji miloval, že zdálo se mu, jako by s matkou odešla celá jeho duše. Kdyby aspoň byl mohl pocelovati tu ruku její v dáli mu v domově žehnající, kdyby byl poděkovati ji mohl za celou její lásku, snáze by mu bývalo spřáteliti se s údělem Božím; hořem srdce se mu svíralo, duše jeho spěla, zda by dostihla matčinu k výšinám nebes vystupující. Marně.

Pražnikar byl při smrti matky Slomšekovy. Davši si ho povolati a přijavši útěchu duchovní od něho, zapřísahala ho, aby zůstal věrným přítelem jejímu dítěti, aby nedopustil, by Slomšek ze studií byl vzat.

A nescházelo k tomu mnoho.

Otec Slomšekův, zármutkem nad ztrátou své věrné manželky jsa sklíčen a nevěda co si počíti, zvláště když sedm malých dětí v domě lkalo po své živitelce, rozhodl se, že vezme Antonína ze studií, aby mu byl při hospodářství vydatným pomocníkem.

Kdož zachránil Slomšeka jeho budoucímu stavu, byl opět kaplan Pražnikar. Svou energií, jakož i vzpomínkou na zesnulou manželku pohnul otce, že ponechal syna ve studiích.

Za dvě léta po smrti první manželky otec se po druhé oženil a tak dostal Slomšek macechu. Byla k němu sice laskavá, ale první matky mu nenahradila. Krásně praví v životopise Slomšekově dr. Medved (str. 23.): »Dům bez pravé matky, jest nebe bez zlatého slunka; vše je temno a smutno«.

Kdykoliv opouštěl Slomšek školní síně a vracel se na prázdniny, srdce mu prudčeji bilo; čím však blíže přicházel ku Slomu, tím větší smutek vkrádal se v ně. Ač rádi ho všichni viděli, přece bylo mu úzko. Hrob matčin a kaplanka Pražnikarova byly každodenním cílem jeho cesty. Na hrobě poplakal si, ulevil svému bolu vzpomínkou na dobrou matku a modlitbou za její duši a Pražnikarovi pomáhal v jeho »škole«. Ve prázdných chvílkách bylo ho viděti, kterak s knihou v ruce ubírá se do háje, aby tam novými obohatil ducha vědomostmi. Tam také bývalo mu nejvolněji. Vždyť vše, co kol sebe viděl a slyšel, krása krajiny i radostný ruch ve tvorstvu připomínalo mu při každém kroku moudrého Tvůrce, k němuž z prachu země duše jeho se povznášela. Čtením a studiem počínaly jeho procházky, ale modlitbou se končily. Poznal jak pravdivá jsou slova sv. Bernarda, že »celá příroda jest modlitební knihou«.

Když vychodil Slomšek 6 latinských škol v Celji, odebral se do Lublaně, aby tam filosofií dokončil ke stavu kněžskému. Leč tam zvěděl, že potřebí k tomu v Lublani dvou roků, kdežto v Senju v Dalmacii možno býti v jednom roce hotovi.

Bez dlouhého váhání zvolil kratší čas a hned vypravil se do Senje. I tam bylo mu zprvu překonati nenalé obtíže. Byl Slovinec a v Senju se hovořilo jazykem charvatským a tu i tam také vlašským. A Slomšek vpravil se brzo v nové poměry. V jednom roce nejen dokončil studia, ale také dobře charvatštině a itaštšině se naučil a v řečnictví velmi zdokonalil. Jeho kolegové charvati žasli, jak je Slomšek ve všem překonal. Ve filosofii a v řečnictví ani se neodvážili s ním se měřiti.

Po roce vracel se Slomšek do rodného Slomu pln radosti, že získal ve studiích jeden rok, o kterýž mohl býti v kněžském semináři dříve nežli

jeho druhové. Byl se již vžil v naprostou skutečnost a proto vzpomínka na zemřelou mateř nepřípadala mu již tak bolestnou. Modlitba a odevzdanost do vůle Boží, horlivá práce a zkušený lékař, čas, uzdravili jeho duši. S radostí dětiinnou těšil se už v Senju na drahý Slom. Celý rok nezřel jej, daleko od něho vzdálen ocenil jeho krásu, jaký tedy div, že nedočkavě rozhlížel se, brzo-li už uvidí staré lípy před statkem. Vědomí svědomitě dokonané přípravy ku stavu budoucímu, jakož i radost, že zkrátiti mohl časem přípravu tuto bez újmy potřebných vědomostí a že ušetřiti mohl otcí velikého vydání za poslední rok, popohánělo kroky jeho.

Než radost jeho poněkud byla zkalena. Když totiž podal žádost o přijetí do bohosloveckého ústavu v Celovci, bylo mu oznámeno, že na jeho velmi dobré vysvědčení ze Senje nemůže býti vzat zřetel, jelikož dokončil studia a podstoupil zkoušku v diecesi i v zemi cizí. Byl tedy vyzván, aby osmou třídu gymnasijní prostudoval ještě v Celovci. A Slomšek ochotně podrobil se i tomu. Vida, že jest to nezbytnou podmínkou, mají-li se splnití jeho tužby po stavu kněžském, znova a to ještě s lepším prospěchem vystudoval třídu osmou, jsa nesmírně vážen nejen u svých spolužáků, ale i u profesorův. Všichni viděli v něm ne již mladíka, ale smýšlením a jednáním muže v každé příčině bezvadného, takže, když r. 1821 loučili se po dokončených studiích studenti se svými professoři, provázeli ho jeden z profesorů přáním, aby v něm vzešlo národu slovinskému světlo, kteréž by jako slunce svítilo, kamkoliv by přišel.

Rok 1821. jest mezníkem v životě Slomšekově; jím ukončila se vzdálenější příprava k budoucímu stavu jeho. Slomšek byl abiturientem. Byl si toho plně vědom, že dovršil jistou důležitou řadu svého života, radostí a blahem naplněno bylo nitro jeho. Vždyť byl přesvědčen, že času ke studiím určeného použil svědomitě, vzorně; z každé minuty mohl býti hotov vydati počet věčnému soudci všehomíra. Když přehlížel všechny odměny a dary, jimiž za vynikající svůj prospěch byl vyznamenán s okem slzou zařícím, říkával: »Kéž by to viděla moje dobrá matka!«

V jeho chování po ukončených studiích gymnasijních nebylo nic urážejícího, nic o vypínavosti neb pýše svědčícího. Ač by byl v pravdě chlubití se mohl, jak dobře studia ukončil, přece toho nikdy neučinil, nejsa přímo tázán o svých přednostech nemluvil, po chvále lidské ani cti nebažil, vždy jsa pamětliv slov Písma sv.: Kdo sám sebe chválí, chvála jeho nic není«.

Jakkoliv dokončil studia gymnasijní, přece dobře věděl, že nedokončil ještě studií vůbec, a že opravdová práce, opravdový úkol života čeká ho teprve v létech budoucích

Kolik bylo a jest abiturientů, kteří dokončivše studia gymnasijní. myslí, že již se vším jsou hotovi! Nelze upříti, že vědomí dobře provedené zkoušky maturitní mnohého samolibostí oslepuje, k pohodlnosti a mnohdy i k nečinnosti svádí. Odpočinek o prázdninách po ukončených studiích gymnasijních bývá mnohému studentovi příkladem jeho studií dalších. Naučiv se vyhledávati zábavy a mluvití o politice, uvyká tomu a pouští tak často i bezděky se zřetele životní svůj cíl.

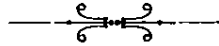
S volbou příštího stavu mnohý mívá nemalé obtíže. Někdo rád by si zvolil ten stav, ale leká se při tom velkých obtíží a obětí, jiný zase onoho, ale špatné vyhlídky odstraší jej. Dostí často zapomíná se, že nemá si voliti člověk svůj stav především k vůli svému zaopatření, nýbrž aby v něm ku cti a chvále Boží, k dobru a prospěchu svého lidu a pak teprve ku svému dobru působil.

Veliké množství pak bývá těch, kdož ve volbě svého stavu se sklámali. Jsou nešťastni, činí nešťastny i jiné lidi a často zapomínají samy sebe viniti z nezdaru.

Jiní slibují rodičům svým, že věnují se stavu, jaký oni si přejí a to dosti často z příčin sobeckých, aby od rodičů větších podpor obdrželi; dojde-li ku splnění slibu, slovo zruší, rodiče zarmoutí a mnohdy až do hrobu přivádějí. Vůbec zapomíná se při volbě stavu na schopnosti, náklonnosti, po případě vady jednotlivců a před časem snijí se plány do budoucnosti, kterých pak nelze vyplniti.

Slomšek byl v této věci vzorem všech. — Již sice první myšlénka, která na studie ho vedla, byla: věnovati se službě Boží, učiti lid vedle časných hlavně pravdám věčným, ale při tom nezapomínal na slova Páně: Ne vy jste mne zvolili, ale já jsem zvolil vás, abyste šli a hojný užitek přinesli a užitek váš aby zůstal. Zkoumal sebe po celý čas svých studií a tak po osmé třídě snadno pak rozhodl, že k nižádnému stavu nehodí se tak, jako ku kněžskému.

Sloužiti budeš Bohu, budeš přinášeti jemu oběť čistou za zesnulou matku a učiti budeš národ, takové byly myšlénky jeho, když v prázdninách abiturientských žádost do Celovce psal. Nehledal ve stavu kněžském zaopatření, znal útrapy, jež ho čekají, a odhodlanou myslí chtěl je překonati a kráčet za svým ideálem — cestou křížovou. (Pokračování.)

O zanedbané mládeži.

Na sjezdě katolickém v Kroměříži referoval Krist. Ječmínek, odb. učitel
v Hulíně. (Dokončení.)

Ů nás, bohužel, nejen že není obecního seznání o národním úkolu a významu humanity, ale nebývá také jasného ponětí o lidumilství.

Seznáváme to již z toho nářku, který tak často slyšíme, že filantropické podniky nemohou prospívati jediné pro nedostatek peněz. Takovýto názor o vzniku a prospěchu lidumilných ústavů jest realistický, nepravdivý, poněvadž popírá to, co jest nejpravdivějším v člověku — lásku. —

Pravý vznik a vývoj ústavů dobročinných jest a vždy byl tento: Na počátku byla milosrdná láska. A láska pracovala a obětovala, trpěla a vytrvala tak dlouho, až dosáhla svého cíle — a pozvolna dostavilo se vše, čeho bylo třeba, též i — peníze. Nejprospěšnější podniky filantropie povstaly z počátků chudičkových, ale *velikou silou obětavosti a nadšení*. (Abbée Podevill, Don Bosco, Rousel výrok náš stvrzují.)

Neúporná snaha obětavého srdce, které pro bídu jiných na sebe zapomenouti dovede, to je to kouzlo, které divy koná, a kdekoliv ono pevnou rukou dotkne se půdy, tam jistě vytryskne zdroj zázračné síly, byť i půda, již se dotýká, byla tak tvrdá jako skála, na níž Mojžíš udeřil na poušti. Nejsou to jediné a především peníze, kterými podniky dobročinné prospívají, je to práce a vlastní přiložení ruky. — Aby dobrodiní bohatých stalo se opravdu *plodnějším*, k tomu jest třeba, aby k těm penězům přiložili také kousek srdce, aby sestoupili do příbytků chudiny, podali jí slova útěchy a povzbuzení, a seznavše poměry a život její z názoru vlastního, přemýšleli o způsobu, jak podati jí pomoc nejúčinnější!

Kdož netuší, že budoucnost našeho národa záviseti bude od toho, jaké stanovisko zaujme k stránce sociální a jaká bude jeho hmotná a mravní síla, jaká duševní a mravní hodnota širších vrstev národa! Jen když zachráníme dítě od mravní spousty, když povzneseme dobročinnou péči chudé třídy lidu — bude jádro zdravé a základ pevný. Má-li

kteřý národ podstatnou příčinu pečovati o to, aby širší vrstvy národa a třídy pracující chudiny nebyly přivedeny hmotně i mravně na mizinu — tedy jest to především národ náš. Kdežto u jiných obrození a pokrok vycházel ze tříd vyšších, my všickni to dobře víme a cítíme, že u nás tím, když probudili národ ze mdloby staleté, vyšli z nízkých chýžek a z těch tříd vyšších obrodil se národ a vyrostla naše intelligence, a že z těchto tříd národ ještě stále se omlazuje a sílí. Jest to zjev zajímavý, že u nás teprve, když lidolní větve se zazelenaly, míza zvolna stoupala do haluzí vyšších, které se rozvinovati počínají a bohdá svým časem také ovoce poněsou.

U nás mnohdy ty okolnosti, za jakých se národ vyvíjel, sám na sebe jsou odkázán, byly příčinou mnohých útrap a bezmocnosti i malé váhy jeho v poměrech daných, ale vzděláním a národním probuzením širších vrstev dán byl budově naší budoucnosti národní základ nejjistější.

Tuto budoucnost národa budovali první křísitelé naši, pracující ke vzdělání a mravněmu povznesení lidu — a my dostavíme ji šťastně, když zůstaneme věrni jich heslu a příkladu a když také nejen slovy, ale i skutky významati budeme tu pravdu, že jakmile láska k národu, láska k lidu s výše abstraktních pojmů sestupuje ke konkrétním projevům, stává se humanitou právě tak, jako humanita ve svých konkrétních projevech jest vlastenectvím.

Dr. Alois Zucker, professor vysokého učení v Praze, který kriminalistice rakouské vši péči věnuje, napsal v »Črtách kriminalistických«: »Není přece naléhavější potřeby, než-li zakládati polepšovny pro zločinnou a zpustlou mládež, aniž známe povinnosti, která by předčila tuto; každodenní zjev poukazuje lapidárním písmem k nutnosti rychlých a důkladných oprav v tom oboru veřejné správy. Jest nejvyšší čas, aby díla tohoto povolání kruhy se chopily — za krátko bude již mnoho zameškáno. — Sffutný to zájiste ukaz, neprovádějí-li se zákonitá ustanovení náležitě. Avšak idea práva a idea zákona žádají, by vydaný říšský zákon ze dne 24. května 1885 uskutečněn byl, a nelze jinak, než-li neprovedení jeho prohlásiti za provinění proti právu i proti zákonu samému«. Významná to slova. Věru, ochranné ústavy pro mládež jsou jedinou a bezpečnou líraží proti prudkémú návalu rozkáčených žvlů společenských.

»Každé dítě, i chudobné, potřebuje lásky a péče; blaze tedy těm, kteří chudýmú dítěti nahrazují lásku a péči materskou,« dí náš Brandl.

Nezapomínejme krásného hesla Bernarda Bolzana: »Šťastným být a jiné blažit, toť jest úkol člověka.«

Naše národní společnost, a společnost lidská vůbec, nesmí zapomenouti, že sociální otázka jest krísi, která v brzku zasáhne organismus společenský, na nás však jest, abychom v čas se přičinili, by při jejím průchodu společnost lidská netrpěla velikých ztrát, jež by ohrožovaly přirozený vývoj její.

Měněn že podstatnou částí sociální otázky jest opuštěné a zanedbané dětství, jenouž všemožnou péčí věnovati třeba, jakožto nemoci společenské, již nábovzhledamo kústatuinním částem společnosti lidské léčiti jest, aby uzdravení její mělo za následek osvězení celého společenského těla, zesílení společnosti lidské, kteréž léčení ji uzpůsobí, aby na dráze kulturního vývoje blahodárně působiti mohla.

U nás ovšem státu jest nám vším úsilím pracovati jak spisy, tak i prakticky k společnému cíli, aby bída lidu zmírněna byla vzděláním a vychováním nejen širotkú, nýbrž vůbec zanedbaných, opuštěných.

štěných dítek, by tyto pláně, bující bez prospěchu a bez zákona, oštěpiti se mohly v ústavech ochranných ve stromy, kteréž by přinášely ušlechtilé plody lidské společnosti. Zdravé idee a zásady jsou jistě pro lidstvo požehnáním nebes, ale ještě divotvornější mocí jest živý příklad.«

»Jubilejní jednota lidumilů na Moravě«, již zřídil vytrvalou prací a velikou obětavostí její nynější předseda, slovutný i velectěný zemský inspektor pan Josef Lošťák, neunavný podporovatel veškerých snah prospěšných lidstvu, vlasti a našemu národu, jsa veden horoucím nadšením a vroucí láskou k trpící mládeži, ať spojí ve svém středu veškeré národní pracovníky a lidumily moravské ku společné práci, ku *záchraně našeho lidu!*

Vy, kteří nezavíráte oči a dlaní, když na ulicích šumných měst vidíte se potáceti lidské stíny plaché a nesmělé — opuštěných; vy, kdož za brány měst vycházíváte za růžových západů a nehledíte na uprášené a spocené postavy chudáků jako na skvrny v zářícím šatu letních niv; vy, kteří jste ať náhodou, ať za povinností vkročili již do dusných, nemocemi prosáklých děr, v nichž se rodí a umírají bez kolébek, bez lesklých hraček a — bez chleba děti žebráků; vy, kteří na hřbitovech nádherných ve svatý den dušiček jste klopýtli o temný a zapomenutý hrob a nad šachtami, v nichž promíchány leží nesčetné kosti chudiny, jste rozžali svíci soucitu; vy, jež básník nejšťastnějšími zove, vy dobří venkovští rolníci, slyšte v hlase mém pronikavé hlasy mnoha set, snad tisíců opuštěných, zanedbaných, ano zpustlých dítek českých a ztýraných žen z úzkých uliček a nízkých světnic, učazených dílen a hřmoticích továren: Přistupte k »Jubilejní jednotě lidumilů na Moravě«, pomozte jí zachrániti nás ubohých, nás nevinných, neb hyneme, ač jsme částí celku, k němuž i vy náležíte — a mohli bychom i vám jednou prospěti, s vámi se radovati, kteří chceme pak i s vámi trpěti. Necht' od dnešního dne stkví se mezi její členy jména všech českých paniců a panen, mužů a žen na Moravě. O kéž nejlepší vůle a upřímné snahy její nezmaří se hmotnými překážkami, sobeckými záněry a snahami jednotlivci — také lidumilů!! — Kéž ti, kdož by tak rádi úsilím a prací svou přispěli k zachránění opuštěných a zanedbaných dítek, neseznali s žalostí a bolestí nedostatečnost sil svých!!

V této národní práci buďme svorní, pracujme všichni, a to »spojenými silami«. Dvě zázračné pružiny posilujtež nás, a sice nezlomná víra v Boha a ohnivá láska k opuštěným dětem, aby o nás všech platila slova pronesená kdysi o vyvolených apoštolech lidumilnosti: Jsou to velicí dobrodruhovité dobročinné lásky, kteří přímo pro sebe krácejí, otvírajíce své srdce, všem bolestem, vztalujíce své ruce ke všem bídňým, oči zavírajíce pro všechny chyby, sbírajíce, jak náhoda se naskytne, děti opuštěné i ztracené ženy, ujímajíce se starců, pozvídajíce raněné a nemocné, nemajíce pro výživu jich než sbírku a almužnu, ruce prázdné každého rána, a plné každého večera; nelítostní to věřitelé Prozřetelnosti, jichž nezlomnou víru nikdy nepokalila pochybnost, jichž svatou smělost nikdy neztrálo sklamání!!

Moravěnko, země krásná, roditelko jarých sil,
kolébko, v níž Čechů plémě dost již slavných mělo chvíl;
dejž, by všichni z nás dle činů tobě byli oslavou!

Dej nám, Bože, svojí síly,
dej nám dožití se doh,
aby slaven Čech byl cílý,
nesvornost by klesla v hrob!

Učitelstvu měšťanských škol na Moravě.

Výbor »Jednoty učitelstva českých škol měšťanských na Moravě« ve schůzi, konané dne 8. září 1901 v Přerově, zaujal k výnosu velesl. c. k. moravské zemské školní rady ze dne 8. srpna 1901, čís. 11.342 toto stanovisko:

1. Výbor vyslovuje se pro vhodnou opravu školy měšťanské.
2. Měšťanská škola budiž rozšířena na čtyři ročníky.
3. Učebná osnova školy měšťanské budiž rozšířena o vyučování algebře, frančtině a těsnoписu a ostatní učivo budiž přiměřeně prohloubeno; koncentrační osnovou a principem praktičnosti budiž však zachována dosavadní svéráznost školy měšťanské, jako pravé školy stavů výrobních.
4. Nejvyšší počet žáků v jedné třídě školy měšťanské budiž stanoven na 50 a žáci nechť přijímají se bez ohledu na bydliště rodičův.
5. Absolventi škol měšťanských buďtež postaveni úplně na roveň absolventům nižších škol středních.
6. Absolventům škol měšťanských budiž zkrácena presenční služba vojenská.
7. Budiž vydán zvláštní organizační statut pro školy měšťanské.

Výbor jednoty chtěl v důležité této otázce vyjádřiti své mínění, jež může býti co do stěžejných zásad jistým vodítkem pro učitelstvo, při čemž nemá výbor nikterak úmyslu, omezovati samostatnost učitelských sborů při uvažování, zodpovědění a odůvodnění otázek, zmíněným výnosem daných.

Širší výbor »Jednoty učitelstva měšťanských škol v Čechách« porokoval ve své schůzi dne 11. září zevrubně o otázce reformy měšťanských škol a usnesl se, doporučiti sborům učitelským a úřadům školním následující návrhy:

I. I. Reorganisační měšťanských škol je žádoucí, ba nutná z následujících důvodů:

1. Měšťanské školy jsou nové ústavy, které trvají třicet roků a jejich řízení opírá se pouze o zákony z roku 1869. a 1883.
2. Školám těm uloženo jest mnoho povinností, přísných požadavků, zvláště pokud se týče učiva a počtu hodin, ale práce na nich stížena jest celou řadou nepříznivých podmínek, týkajících se zejména přijímání a počtu žactva se strany jedné, vzdělání, povinností a práce učitelstva se strany druhé, což obojí má nepříznivý vliv na výsledky výchovy a vyučování.
3. Měšťanské školy zaujímají v soustavě našeho školství místo neurčité, zvláště pokud se týče jejich poměrů ke školám obecným, středním a odborným, čímž zaviněny mnohé nesprávné názory o nich.
4. Absolventi škol měšťanských postrádají žádoucích práv při přijímání do škol středních, odborných i v životě praktickém u přirovnání k absolventům nižších škol středních.

II. Požadavků uložených školám měšťanským nelze snížit, naopak je nutno zvýšiti je, aby se zvýšila úroveň vzdělání středních vrstev národa, proto doporučuje se, aby školy měšťanské byly zreorganisovány dle zásad následujících:

A) O škole měšťanské:

1. Měšťanská škola (chlapecká i dívčí) budiž zatím rozšířena na čtyři ročníky.
2. Učebná osnova škol měšťanských budiž rozšířena o vyučování algebře, jazyku francouzskému, národnímu hospodářství a na školách dívčích také o vychovatelství.

3. Při vyučování na měšťanských školách budiž přihlíženo zvýšenou měrou ku potřebám praktickým a budiž zachován dosavadní způsob učiti v soustředných kruzích.

4. Počet žáků v jednom ročníku školy měšťanské nechť nepřesahuje 50, žactvo nechť přijímá se bez ohledu na bydliště rodičů.

5. Do škol měšťanských přijímá se žactvo za týchž podmínek, jako do škol středních.

6. Absolventi škol měšťanských postaveni budtež na roveň absolventům nižších škol středních.

7. Absolventům škol měšťanských zkrácena budiž presenční služba vojenská na dva roky.

8. Budiž vydán zvláštní organizační statut pro školy měšťanské.

9. Měšťanské školy nebudtež spojovány s obecnými školami pod jedním ředitelstvím.

B) O učitelstvu škol měšťanských.

1. Odborní učitelé škol měšťanských vzdělávejte se na vysokých školách.

2. Za okresní školní inspektory budtež povoláni ředitelé škol měšťanských.

3. Učitelské sbory měšťanských škol mějtež přiměřený vliv při schvalování učebných knih a pomůcek.

4. Služební doba na školách měšťanských nechť činí 35 roků.

5. Týdenní počet hodin na školách měšťanských budiž takový, jako na školách středních.

6. Učitelstvo měšťanských škol mějž své zástupce ve všech úřadech a korporacích.

7. Ředitelé měšťanských škol ustanovováni budtež jen ti, kdož na měšťanských školách jako odborní učitelé více let působili.

8. Na čtyřtřídní škole měšťanské (bez poboček) budiž ustanoveno mimo ředitele a katechetu nejméně pět osob učitelských, počítaje v to industriální učitelky na dívčích školách měšťanských.

9. Učitelům měšťanských škol náleží zákonitý titul »odborný učitel« a příjmy přiměřené jich vzdělání i práci, jakož i významu škol měšťanských.

Výbor J. Ú. M. Š.

K otázce reformy dívčích škol měšťanských.

V době, kdy v povoláních kruzích uvažuje se pilně o reformě škol měšťanských, která stala se nutnou a neodkladnou, o věci této vyslovil se i Spolek českých učitelek v Praze ústy starostky kol. Boženy Tesařové následovně:

Za příčinou dotazů o zamyšlené reorganizaci dívčích škol měšťanských navrhuje výbor Spolku českých učitelek v Praze přizpůsobuje se částečně návrhu Jednoty učitelstva měšťanských škol českých následující:

A) O škole dívčí měšťanské.

1. Měšťanská škola dívčí budiž zatím rozšířena na čtyři ročníky.

2. Učebná osnova měšťanských škol dívčích budiž rozšířena o vyučování algebře, jazyku francouzskému a ruskému, domácímu hospodářství, vychovatelství a slušnému obcování s lidmi.

3. Při vyučování na měšťanských školách budiž přihlíženo zvýšenou měrou k praktickým potřebám a budiž zachován dosavadní způsob učiti v kruzích soustředěných.

4. Počet zákyň v jednom ročníku školy měšťanské necht nepřesahuje 50; zákyně necht přijímají se bez ohledu na bydliště rodičů.
5. Podmínky ku přijetí zákyň do měšťanských škol budtež přísnější než dosud.
6. Absolventky škol měšťanských budtež postaveny na roveň absolventkám vyšších škol středních.
7. Budiž vydán zvláštní organisační statut pro školy měšťanské.
8. Měšťanské školy nebudtež spojovány s obecnými školami pod jedním ředitelstvím.

B) O učitelstvu dívčích škol měšťanských.

1. Odborné učitelky měšťanských škol vzdělávejte se na vysokých školách.
2. Vyučování cizím jazykům (německému, francouzskému, ruskému), zpěvu a tělocviku přiděleno budiž zvláštním odborovým kvalifikovaným učitelkám.
3. Pro školy měšťanské zřízen budiž zvláštní inspektorát.
4. Učitelské sbory měšťanských škol mějtež přiměřený vliv při schvalování učebných knih a pomůcek.
5. Služební doba na školách měšťanských necht činí 35 roků.
6. Týdenní počet hodin na školách měšťanských budiž takový jako na školách středních.
7. Učitelky dívčích škol měšťanských mějtež své zástupkyně ve všech školních úřadech a korporacích.
8. Na čtyřtřídní dívčí škole měšťanské (bez poboček) budiž ustanoveno kromě ředitelky (řiditele) a katechety nejméně 5 učitelek nepočítaje v to industriálních učitelek školy té.
9. Řiditelkami (řiditeli) dívčích škol měšťanských ustanovování budtež jen ti, kdož na měšťanských školách více let jako odborné učitelky (odborní učitelé) působí.
10. Učitelkám dívčích měšťanských škol budiž zákonitě zabezpečeno, aby mohly přestupovati na školy odborné a ústavy učitelké.
11. Učitelkám měšťanských dívčích škol náleží zákonitý titul »odborná učitelka« a příjmy přiměřené jich vzdělání i práci, jakož i význam škol měšťanských.

S návrhy těmito souhlasí i Jednota českoslov. učitelek a vyzývá učitelské sbory měšťanských škol dívčích, aby přijaly je za své a nezměněné je podávaly.

Něco z měřictví.

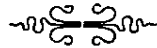
Právě tak, jako plocha kruhu, dají se i všechny pravidelné mnohoúhelníky vypočítati, násobíme-li dvojmocninu jejich strany (u kruhu poloměru) určitým číslem. Poněvadž se mi dosavadní způsob trochu těžkopádným zdál, zavedl jsem si pro svou potřebu jiná čísla, která zde podávám:

Plocha rovnostran. trojúhelníku	= s ² . 0·43330
» čtverce	= s ² . 1
» pravidelného pětiúhelníku	= s ² . 1·72047
» » šestiúhelníku	= s ² . 2·59809
» kruhu	= r ² . 3·14159
» pravidelného sedmiúhelníku	= s ² . 3·63391
» » osmiúhelníku	= s ² . 4·82844

Plocha pravidelného devítiúhelníku	= s ² . 6.18183
» » desítiúhelníku	= s ² . 7.69420
» » jedenáctiúhelníku	= s ² . 9.36650
» » dvanáctiúhelníku	= s ² . 11.19618

Výpočet jak vidno, velmi jednoduchý pomocí těchto, jak jim říkám, plošných čísel.

Surma.

Program katolického rolnictva v českém národě,

přijatý na selském sjezdu katolickém na Velehradě.

I. Po stránce náboženské, mravní a osvětové.

Katolické náboženství jakožto přední dědictví Cyrillo-Methodějské a Svato-Václavské v českém národě jest pravým vlastnictvím, nejvyšším dobrem a základní podstatou celého národu a tudíž i rolnického stavu.

Učením náboženství tohoto, které jako základ soukromého i veřejného života národního nedotknuto a neporušeno zůstati má, chceme se ve svém snažení a počínání řídit a k církvi katolické vždy věrně se hlásiti.

Poněvadž jest mravnost jistou zárukou šťastné budoucnosti národa a zdárného vývinu národního života jeho a poněvadž rolnický stav je hlavním článkem a sloupem českého národu, chceme, aby rolnický lid český mravně se povznášel a vzdělání jeho k ušlechtnění mravní povahy a národnosti vůbec směřovalo.

Z té příčiny dějž se vyučování na všech školách na základě nejen národním, nýbrž i náboženském a náboženství budiž závazným předmětem i na školách rolnických, ať už jsou jakéhokoli druhu.

V každém okresu budiž zřízena aspoň jedna hospodářská škola.

Národní školy buďtež zřízeny tak, aby sloužily více praktickému životu. Na vícetřídních školách buďtež zákonem zavedeny pokračovací hospodářské kursy.

Na Moravě budiž zřízena zvěrolékařská škola.

Zároveň budiž zřízena vyšší zemědělská škola.

Znesvěcování neděl a svátků polními pracemi budiž zamezeno.

Předpisy o návštěvě hospod a rozpustilých zábav rolnické mládeže buďtež zostřeny.

Na obcích buďtež zřízeny lidové smírčí soudy.

Výčepy líhovin buďtež obmezeny a dluhy z pití buďtež z exekučního práva na nemovitém jmění vyloučeny.

Jako věrní synové národa a vlasti chceme, aby nejen rolnictvu, nýbrž i ostatním třídám dostalo se náležitého vzdělání a aby veškeré školství naše rozšířeno a zvelebeno bylo.

Zprávy.

Řadu přednášek poučných uspořádá v zimě ve všech osadách na Hodoňsku učitelský spolek »Komenský«. Dosud přihlášeny byly tyto přednášky: Bakterie a jich význam v hospodářství. O úvěru. Ze zápisů hospodáře začátečníka. Jak škola obecná učí vychovává. Hospodářský a sociální význam vzdělání. Péče o ovocné stromy. O rolnících dánských. — Následujícíme

Dvě pokračovací a hospodyňská škola otevřena byla ve Vítkovicích. O její výdržování pečuje školský spolek pro Vítkovice a okolí zřízený. V

Nová dřevěná škola posvěcena byla předešlou nedělí v Mariánských Horách u Mor. Ostravy. Budova jest překrásná, světlá a zdravá. Náklad na ni stál 110.000 korun. Svěcení účastnili se někteří říšští poslanci, c. k. okresní školní inspektor Mňuk a řed. měšťanské školy p. Rudolf Ludwig. Mariánské Hory jsou jednou velkou, českou obcí na Ostravsku.

Kandidáti českého učitelstva do sněmu. Viktor Rašín, učitel z Brandýsa n. L. a starosta Ústředního spolku jednot učitelských v království Českém kandiduje za poslance do zemského sněmu za skupinu venkovských obcí okresu královéhradeckého a mechnického. — Řídící učitel Tuček kandiduje na Blovicu a Rokycansku. — V okresech venkovských Kolín - Kouřím - Uhlířské Janovice kandiduje Česká strana lidová Václava Beneše, učitele měšť. školy ve Vršovicích.

«**Český Učitel**», orgán Ústředního spolku jednot učitelských v král. Českém, byl rozšířen pobočným listem «Českou Školou». Sloužití má mravním a intelektuálním potřebám učitelstva, jeho programu školskému, kulturně pracovnímu programu organizace i kázně.

Politický spolek pro severní Moravu v Olomouci svolal ve čtvrtek dne 19. září t. r. schůzi rodičů českých v Olomouci, na níž byl přijat tento projev: My účastníci veřejné schůze dne 19. září 1901 porokovavše o poměrech českého školství v Olomouci, prohlašujeme, že žádáme: 1. Aby obecná škola česká byla rozšířena v úplnou školu pětiletou, doplněna školou měšťanskou a rozdělena dle pohlaví; 2. dříve však ještě, a to hned aby byly opatřeny důstojné místnosti všem třídám, jmenovitě aby zrušeno bylo vyučování v prozatím úplně nedostatečné místnosti v Pekařské uřici; 3. stěžujeme si, že letos nedostatkem učitelských sil vyučování úplně vážně, takže řádně se vůbec nevyučuje. Po nabytých zkušenostech z let minulých žádáme, aby řídicím školy české ustanoven byl dobrý paedagog české národnosti. — Kdyby těmto spravedlivým a zákonitým požadavkům nebylo vyhověno, jsme odhodláni sáhnouti k nejkrajnějším prostředkům, po případě odepření návštěvy školy.

Ve Vídni ze 13.233 žáků německých škol pokračovacích je více než 50% Čechů, Němců sotva 40%. «Hlídká» k tomu podotýká: Pro české děti ve Vídni ani škol ani cvičení nábeženských v řeči srozumitelné nelze se dovolati, ač vládne Vídní strana prý «křesťanská» a sídlí tam zástupce sv. Otce (Talián). Divné to věru křesťanství vládne tam. Pak se divíme, že všechna mládež šmahem hrne se do řad podvratných.

400 učitelů škol středních bez chleba jest nyní v Rusku následkem odstranění řečtiny z gymnasií a omezení latiny. — Jako náhradu dostanou tito klasičtí filologové jednoroční pensi — a pak jest jim samým starati se o sebe. Jest to čistě ruský systém: když někoho vyzískali a již ho nepotřebují, vyhodit ho za dvěře a dovolit mu, aby tam hlady zemřel. Szkoła.

Proti kořalce mají se zakládati v olomouckém arcibiskupství spolky. Je to výzvou velepastýřovou k duchovenstvu o kněžských exercitiích. — V době po I. v Rakousku konaném sjezdu proti lihovinám zajisté časová výzva, jež je vznešenému původci, jak se dovídáme, od delší doby úplnému abstinentu, ku cti nemalé.

Rozkvět.

Sebevraždy žactva byly předmětem okresní porady učitelstva ve Vídni, kde přijata byla resoluce, aby za účelem přátelského sblížení se rodičův a učitelstva konaly se večery pro rodiče, které se ve Št. Hradci plnou měrou osvědčily.

Sebevraždy školáka. 14letý školák Zdeněk Vlček z Vinohradu, zaměstnaný v bufetu německého divadla, oběsil se pro nezhojitelnou nemoc.

Drobnosti. «Školský Obzor» trpce si stěžuje do protekce při letoším zápisu na pražských ústavech ku vzdělání učitelek. — V Londýně otevřeny byly 4 školy pro chromé dívky, jichž tam napočteno bylo na 700. — Škola pro dívky s chorobnými nervy zřízena byla ve Würzburku dr. Stadelmannem, lékařem pro nervové nemoci. — Škola pro služby je zřízena v Krakově. Vydržuje ji Družstvo pro osvětu. V uplynulém roce navštěvovalo ji 140 žen ve věku od 10—50 let. Vyučo-

vání je bezplatné a nedělní. — Školních bratří jest celkem 20.417 a patří jim 1964 škol, do kterých chodí 322.700 žáků. — Hodinářská škola dívčí otevřena byla v Petrohradě. — O Vilímkově »Humoristickém kalendáři« píše »Nový Život«: Vilímkův »Humoristický kalendář« stojí mravností i vtipností hluboko, jako by pořadatel neměl svědomí ani vzdělání. — Časopis »Malý Čtenář«, jenž s barnumskou reklamou bývá rozšiřován, nedoporučuje ani »Školský Obzor« (čís. 39.). — V »Komenském« (čís. 41.) se píše: »Slíbí-li pan Vilímek, že dá jubil. fondu učitelskému na Moravě jisté procento, pak jsme celoročními sběrateli.« Nerozhoduje tedy vnitřní hodnota, ale zaplatí-li p. Vilímek!

Jmenování.

Ředitelem kroměřížského paedagogia jmenován byl p. professor Jan P ř e c e c h t ě l. — Ředitel měšťanské školy v Prostějově pan Fr. Č e r v i n k a, jmenován byl okresním inspektorem pro české školy okresu prostějovského. — Cvičný učitel brněnského paedagogia p. J o s e f M a r t í n e k jmenován byl okresním inspektorem školním pro české školy okresu olomouckého a šternberského.

Uprázdňená místa učitelská.

Na Moravě. Nadučitele, po případě učitele v Brně. Do 18. října. Def. nadučitele v Troubsku ve venkov. okrese brněnském. Do 10. října. — Učitele v Bystrici p. H. na Holešovsku. Do 23. října. — Nadučitele v Prasklicích a defin. podučitele v Jarohňovicích pro exposituru ve Vážanech. Obě místa v okresu kroměřížském (venkov). Za 1. do 15., za 2. do 31. října. — Učitele ve Zvoli na Novoměstsku. Do 14. října. — Defin. učitelky ve Chvalkovicích na Olomoucku. Do 31. října. — Nadučitele ve Svatoslavě a defin. podučitele v Řešově na Tišnovsku. Do 25. a 22. října.

Časopisy a knihy redakci zaslané:

(Podrobné zprávy o uvedených knihách přineseme v příštích číslech.)

Silozpyt a lučba v pokusech na všech stupních školy obecné a měšťanské. Sepsal Antonín Vimmer. Díl I. a II. Nákladem A. Wiesnera v Praze.

Učitel písma na škole obecné a měšťanské. Napsal J. Urbánek-Budějovický. I. Písmo české. Nakladatel Fr. A. Urbánek v Praze.

Česká mluvnice pro školy obecné. Upravil Josef Horčíčka. Nakladatel J. Otto v Praze.

Čítanka pro I. třídu měšťanských škol. Upravil J. Horčíčka a E. Rufer. Nákladem J. Otty v Praze.

Čítanka pro II. třídu měšťanských škol. Upravil J. Horčíčka a E. Rufer. Nákladem J. Otty v Praze.

Čítanka pro III. třídu měšťanských škol. Upravil Jos. Horčíčka. Nákladem J. Otty v Praze.

Katechismus vyučování zpěvu na školách obecných ku potřebě učitelův a čekatelův učitelství. Otázky a odpovědi z methodiky zpěvu podle různých návodů uspořádal Stanislav Jiránek, učitel zpěvu a hudby při c. k. českém ústavě ku vzdělání učitelů v Praze. Nakladatel Fr. A. Urbánek v Praze.

Zeměpis pro školy měšťanské. Upravil Bohumír Patera. Díl první. Nákladem J. Otty v Praze.

Svatá Země. Obrázkové album s poutavým slovesným doprovodem prof. V. Müllera a vzletnými vložkami prof. Em. Žáka. Vydává Cyrillo-Methodějská knihtiskárna, V. Kotrba v Praze v sešitech po izcelostranných vyobrazeních. Cena sešitu 30 kr.

Anděl Strážný. Časopis pro křesťanskou mládež. Ročníku XXI. čís. 1. Obsah: Vítej nám! (Báseň). — Úvodní slovo strýčka Ambrože. — Šťastnou cestu, vlašťovičky! (Báseň). — Užitečnost kopřivy. — V bolu. (Báseň). — Moravě (Píseň). — Drak. — Na Ostrohu. — V dolech věličských. — U potoka. (Píseň). — Dr. Antcín Dvořák. — Strýčkovy ořechy.

Rozhledů po lidumilství, jediného filantropického našeho měsíčníku, vycházejícího redakcí JUC. Fr. Cyr. Vlka (v Praze, 359-III.) ve prospěch »Jub. ženského asylu císař. a královny Alžběty« v Praze na Kampě, vydáno bylo právě 8. a 9. č. IX. ročníku s bohatým obsahem.

Zákony a nařízení o věcech školských, výnosy konsistorní, jakož i rozhodnutí školních úřadů ve zvláštních případech. Uspořádal Václav Špaček. Dílu I. část I. Nákladem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny V. Kotrba v Praze. Cena 2 K 80 h.

☉ Přehledy z věd přírodních. ☉

* Tělověda, zoologie, botanika, mineralogie, geologie, chemie a fysika. *

K potřebě učitelstva a studujících

napsal

JAN KRANICH,

učitel měšťanské školy v Příboře.

Stran 200. — Cena výtisku v polotuhé vazbě formátu kapesního 1.60 K, poštou 1.70 K. — Nákladem vlastním.

Ve spisku tomto, čítajícím 200 stran hustého, drobného tisku, podán jest celý rozsáhlý obor věd přehledně a stručně, ale i tak obsažně, že bude zajisté vítanou příručkou učitelstvu škol obecných a měšťanských, jakož i studentstvu škol středních. Zvláště výborně poslouží »Přehledy« studentstvu i učitelstvu při přípravě ke zkouškám z těchto předmětů. »Přehledy« psány jsou v rozsahu učiva vyšších škol středních.

Z obsahu budiž uvedeno: V tělovědě stručně, ale podrobně pojednáno o soustavě kostí, svalstvu, ústrojí zaživacích, soustavě cévní, ústrojích dýchacích, soustavě nervové, čidlech a normálních rozměrech člověka. — V zoologii četné přehledy, rozdělení na třídy, řády, podřadí atd. se stručnou charakteristikou. — V botanice: anatomie rostlinná, fyziologie rostlin, morfologie (zde přehledy květenství a plodů), systematika s mnoha přehledy. — V mineralogii podán přehled soustav krystalografických, vlastností silozpytných, nerostů soutvárných a mnohotvárných, systematika a přehled asi 100 nerostů, u nichž v tabulkách uvedeny tvary krystalů, chemické složení, vlastnosti chemické a fyzikální a užitek. — V geologii: přehled hornin a útvarů geologických (zde uvedeny v tabulkách věk a období, skupina, stupně, horniny usazené a vyvřelé, zvířata a rostliny, naleziště v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a v jiných zemích, užitečné nerosty a horniny). — Chemie obsahuje: stručné dějiny chemie v chronologickém pořádku, přehled a rozvrh prvků, chemii nerostnou, chemii organickou, tabulku o složení potravin, oběh látek v přírodě. — Ve fysice četné tabulky, přehledy a vzorce.

Objednávky za předem zaslaný obnos vyřizuje obratem.

Jan Kranich,

učitel měšťanské školy v Příboře, Morava.

»Vychovatelské Listy« vycházejí dvakrát za měsíc (5. a 20.)

Předplatné na rok obnáší 6 K.

Redakci vede Alois Adamec, učitel měšťanské školy v Ivančicích. — Admi-
strace: Marie Chytilová, učitelka v Brně, Veselá ulice č. 13, posch. II., dvéře 10.

Nákladem spolku Katolických učitelů na Moravě.

Rukopisy, pak časopisy a knihy k posouzení a doporučení rače zasílati Al. Adamcovi,
učiteli měst. školy v Ivančicích.

Všecky příspěvky se honorují.

Inserty účtují se levně.